

2 pav. VIII–X a. radiniai iš perkasos 4: 1 – smeigtukas trikampe galvute; 2 – geležinis dirbinys (peiliukas (?)); 3 – grandinėlės dalis; 4 – įvijinis žiedas; 5 – gintarinis verpstukas; 6 – lipdytinės keramikos šukės. D. Balso nuotr.

Fig. 2. Trench 4 finds dated to the 8th–10th centuries: 1 – pin with a triangular head; 2 – iron artefact (knife (?)); 3 – section of a chainlet; 4 – spiral ring; 5 – amber spindle; 6 – hand-thrown pottery sherds.

dinėlės žiedai gali priklausyti smeigtuko trikampe galvute grandinėlei (2 pav.). Perkasoje aptikta buvusio kapo apatinė dalis, jo viršus buvo suardytas ariant.

Perkasose 1–3 aptikti 25–60 cm storio juosvo, pilkšvo dirvožemio sluoksniai, vietomis permaišyti arimo metu, esantys ant įžemio – rausvo molio arba gelsvo, rusvo smėlio, vietomis rūdingo. Kapų perkasose 1–3 neaptikta. Perkasoje 2 dirvožemyje rasta vario lydinio vielelė.

Klemiškė Cemetery

In 2022, a total of 40 m^2 were excavated at Klemiškė cemetery (western Lithuania, Klaipėda district) at the land plots at numbers 7, 8, 9, and 10 Magnolijų St. (Fig. 1). Grave 1, found in Trench 4 and dated to the 8th–10th centuries, was disturbed. It contained the following grave goods: a copper-alloy spiral, hand-thrown pottery sherds, an iron stick, a pin with a triangular head, a spiral ring, and a piece of a chainlet. Only the lower portion of the grave survived – the remainder had been destroyed by ploughing.

Gediminas Petrauskas

Vegerių kapinyno tyrimai

Šiandien Vegeriuose (Akmenės r., Naujosios Akmenės kaimiškoji sen.) žinomi 3 laidojimo paminklai, atskirose kaimo vietose užfiksuotos kelios archeologinių dirbinių radavietės. Teisinės apsaugos statusą turintis Vegerių kapinynas (UK 5740) iki šiol netyrinėtas, bet apie jame surastus žmonių kaulus ir I tūkst. vidurio–II tūkst. pradžios radinius užsimenama archyviniuose dokumentuose ir literatūroje (*VAK*, f. 1, b. 53, l. 74–75; Покровскій Ф. В., Археологическая карта Ковенской губерніи. Вильна, 1899, с. 80; Dakanis B., Mažai žinomi I tūkstantmečio ir II tūkstantmečio pradžios

1 pav. Teritorijos tarp Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II tyrimų akimirka. G. Petrausko nuotr.

Fig. 1. Excavation of Vegeriai and Vegeriai II cemeteries in progress.

2 pav. Tyrimų vieta iš PR. G. Petrausko nuotr.

Fig. 2. Excavation area, viewed from the SE.

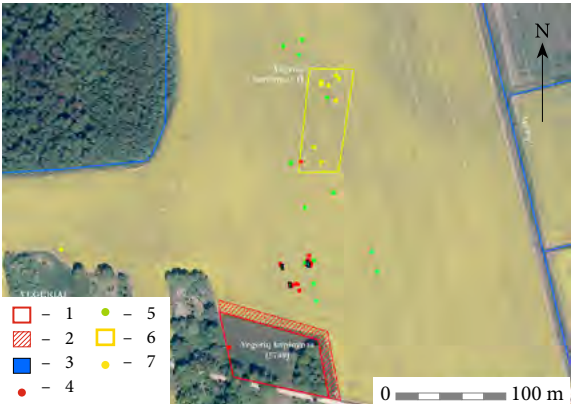

3 pav. Tyrimų vietos situacijos planas: 1 – kultūros vertybės teritorija; 2 – apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis; 3 – 2022 m. ištirtos perkasos; 4 – 2022 m. žvalgymų radiniai; 5 – į KPD perduotų radinių radavietės; 6 – 2018 m. žvalgymų teritorija; 7 – 2018 m. žvalgymų radiniai. G. Petrausko brėž.

Fig. 3. Area plan: 1 – boundary of the cultural heritage site; 2 – buffer zone to protect against physical damage; 3 – trenches excavated in 2022; 4 – 2022 survey finds; 5 – locations of finds transferred to KPD; 6 – 2018 survey area; 7 – 2018 survey finds.

kapinynai, *Muziejai ir paminklai*, 1991, t. 9, p. 32). Žvalgant Vegerių kapinyną II aptikta VIII–XIII a. kapų radinių (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 504), Vegerių kapinyne III nedeginti mirusieji laidoti V–VII a. ir XVI–XVII a. (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 170–179).

Atsižvelgiant į tai, kad Vegerių kapinyną ir Vegerių kapinyną II skiria vos 200 m atstumas ir šių laidojimo paminklų tarpusavio santykis yra neaiškus, 2022 m. birželio 6–15 d. LNM ir VšĮ Akmenės istorijos muziejus teritorijoje tarp abiejų kapinynų surengė žvalgomuosius tyrimus (1 pav.). Jų metu siekta nustatyti, ar šioje teritorijoje buvo laidojami mirusieji, nusakyti laidosenos ypatybes ir chronologiją. Iš viso ištirtos 3 perkasos (35 m^2 plotas), aptikti radiniai perduoti į LNM, žmonių palaikai – VU Biomedicinos mokslų institutą.

Archeologinių tyrimų vieta – nežymi dirbama iki 0,5 m aukščio V–R kryptimi pailga pakiluma (2 pav.) – yra Vegerių kaimo R dalyje, 215 m į V nuo kanalizuoto Miežupio upelio, 150 m į P nuo Vegerių kapinyno II kalvelės, 90 m į Š nuo Vegerių kaimo Klevų gatvės, 40 m ta pačia kryptimi nuo saugomos Vegerių kapinyno teritorijos ribos. Tyrimų vieta mažiausiai nuo XIX a. pabaigos ariama, ją iš visų pusių juosia dirbami laukai. Už 150 m į ŠV nuo tyrimų vietos auga nedidelis miškelis. Vegerių kapinyno, kurio teritorija suformuota kaip atskiras žemės sklypas, V dalis dirvonuoja, R pusėje XIX–XX a. pradžioje buvo įrengtos kaimo kapi-

4 pav. Kapas 1 (viršuje) ir kapas 2 (apačioje) iš P. G. Petrausko nuotr.

Fig. 4. Grave 1 (top) and Grave 2 (bottom), viewed from the S.

nės, čia išlikę pavienių kryžių ir paminklinių akmenų.

Teritorija tarp Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II iki šiol netyrinėta, neturėta duomenų ir apie čia galinčius slypėti radinius. Pradedant tyrimus jų vietoje žaliavo vasarinių kviečių laukas, todėl perkasoms vieta atsitiktinai parinkta skirtingose pakilumos vietose (3 pav.). Pakilumos R dalyje tirtoje **perkasoje 1** (15 m^2) daugelį metų judintame derlingame pilkšvame armenyje aptikta 18 po visą perkasos plotą išsklaidytų ypačiųjų radinių: 2 įvijinių apyrankių dalys, įvijinio žiedo fragmentas, klevo sėklos formos ir geležinis omega formos kabučiai, ritinio formos karolis, 2 grandinėlės fragmentai, įvijėlė, 2 ornamentuotos nežinomų papuošalų dalys, vario lydinio sagtis su dviem stačiakampėmis kiaurymėmis, kniedė ir 2 neaiškios paskirties dirbiniai. Daugelis šių radinių laikytini kapų įkapėmis, o Lenkijos karalystės Augusto III 1756 m. 1,5 grašio nominalo moneta ir 2 stiklo šukės siejamos su Vegerių senuoju miestu. Be to, armenyje rastos 6 žiestos ir 2 apžiestos keramikos šukės, molio tinko gabalėlis, nedidelis žmogaus kaukolės skliauto fragmentas, keletas smulkių ilgųjų kaulų diafizių fragmentų ir gyvūno dantis.

Perkasoje 22–27 cm gylyje (H_{abs} 84,46–84,51 m) užfiksuotos ne mažiau kaip 6 ŠV–PR kryptimi orientuotos arimo vagos. Nukasus armenį ir ryškėjant įžemiui perkasos R ir PR dalyse 25–38 cm gylyje (H_{abs} 84,35–84,48 m) pastebėtos dviejų kapų duobių žymės, o patys kapai ištirti prie perkasos prijungus išpjovą (4 pav.).

Kapo 1 duobė stačiakampė, 2,2x1,05 m dydžio, pailga ŠR–PV kryptimi (25–205°). Duobės PR krašto kontūrai neaiškūs, trūkinėjantys. Paviršiuje ir maišytame juodžemio su gelsvu smėliu duobės užpilde iki pat 73 cm gylio (H_{abs} 84,00 m) aptikta nemažai 13x9 cm, 10x9 cm ir panašaus dydžio akmenų. Kapo duobė įkasta į įžemį, jos dugnas nelygus, pasiektas 63–82 cm gylyje (H_{abs} 83,91–84,10 m). Duobėje 46–70 cm gylyje (H_{abs} 84,03–84,27 m) surasti išsklaidyti žmogaus griaučių likučiai, tarp jų atpažintos kaukolės ir smulkios abiejų žastikaulių dalys. Dėl itin prasto kaulų išlikimo mirusiojo padėtis kape liko nežinoma. Remiantis kaulų ir įkapių padėtimi duobėje galima manyti, kad mirusysis galva buvo orientuotas į Š arba artima kryptimi. Kapo duobės vidurinėje dalyje rastas cilindrinio geriamojo rago angos apkalo fragmentas, grandinėlės dalys, įvijėlė ir lipdytos keramikos šukė. Dr. J. Kozakaitės atlikti antropologiniai tyrimai atskleidė, kad kape greičiausiai buvo palaidotas vyresnis nei 20 m. vyras. Patologijų tarp surastų kaulų neužfiksuota.

Kapo 2 duobė stačiakampė užapvalintais galais, 2,15x1,05 m dydžio, pailga ŠV–PR kryptimi (150–330°). Nors kapų 1 ir 2 duobių orientacija skiriasi, jas tarpusavyje skiria vos 5 cm atstumas (siauriausioje dalyje). Duobės ŠV pakraštyje 32–40 cm gylyje (H_{abs} 84,33–84,41 m) užfiksuota ne mažiau kaip 7, o PR dalyje

21–39 cm gylyje (H_{abs} 84,34–84,52 m) – 6 20x18, 18x14, 20x13, 21x10 cm ir panašaus dydžio akmenų krūsnys. Maišyto juodžemio duobės užpilde taip pat pasitaikė pavienių akmenų. Kapo duobė įkasta į įžemį, jos dugnas pasiektas 53–60 cm gylyje (H_{abs} 84,13–84,20 m).

Mirusysis palaidotas duobės V pakraštyje aukštielninkas, vienas iš kojos kaulų rastas nustumtas į V nuo duobės. Kapo duobėje užfiksuotos sutrupėjusios kaukolės dalys, pavieniai dantys, slankstelių fragmentai, dešinės pusės šlaunikaulis, blauzdikaulis ir šeivikaulio dalis, pėdos pirštų kaulai. Remiantis išlikusiais kaulais, mirusysis galva buvo orientuotas į PR (šlaunikaulio padėtis atitinka kapo duobės orientaciją). Palaikų viršutinės dalies srityje rasta įvijėlių, įtveriamojo peilio tiesia nugarėle dalis, cilindrinis geriamojo rago angos apkalas ir geležinė grandelė. Ties mirusiojo dubeniu ir kaire koja aptikta dar 16 radinių: smeigtuko adata, 5 įvijinių apyrankių dalys, trikampio pjūvio apyrankės lankelį primenantis dirbinys, įvijinio žiedo dalis, 3 grandinėlių fragmentai; penkiose vietose rasta įvijėlių. Galvos srityje gulėjo lipdytinės keramikos šukė, į kapo duobės užpildą įsimaišė Antrojo pasaulinio karo metų artilerijos sviedinio skeveldra.

Antropologinių tyrimų duomenimis, kape buvo palaidotas nenustatytos lyties 10–15 m. amžiaus mirusysis. Kape aptiktos įkapės (ypač geriamojo rago angos apkalas) leidžia manyti, kad mirusysis galėjo būti vyriškosios lyties. Patologijų tarp surastų kaulų nenustatyta. AMS ^{14}C metodu datavus šeivikaulio fragmentą, gauta 771–890 AD data (1209±28 BP) (FTMC–ZZ671). Atsižvelgiant į tai, kad kapai 1 ir 2 įrengti viename lygyje, abu kapai turėtų būti vienalaikiai.

Pakilumos V dalyje tirtoje **perkasoje 2** (10 m^2) aptikti 6 ypatieji radiniai: pasaginės segės liežuvėlis, įvijinio žiedo dalis, grandinėlės

0 2 cm

5 pav. Perkasoje 3 aptikta pasaginė segė aguoniniais galais. G. Petrausko nuotr.

Fig. 5. Penannular brooch with poppyhead-shaped terminals found in Trench 3.

fragmentas, įvijėlė, neaiškios paskirties vario lydinio dirbinio dalis ir susilydęs lašas. Be šių radinių, armenyje rastos 2 apžiestos ir žiestos keramikos šukės, smulkus nenustatyto kaulo fragmentas. Kapų duobių perkasoje nerasta, perkasimo žymių ir struktūrų neužfiksuota.

Perkasa 3 (10 m^2) tirta pakilumos vidurinėje dalyje. Armens paviršiuje aptikti 3 ypatieji radiniai: pasaginė segė aguoniniais galais (5 pav.), grandelė ir neaiškios paskirties dirbinio dalis. Baigiantis armeniui beveik visame perkasos plote 27–35 cm gylyje (H_{abs} 84,40–84,48 m) išryškėjo ne mažiau kaip 9 Š–P kryptimi orientuotos arimo vagos. Šiame lygyje užfiksuota nemažai 38x29, 38x22, 36x20 cm dydžio ir smulkesnių akmenų. Daugelis jų slūgsojo tarp armens ir įžemio 30–38 cm gylyje (H_{abs} 84,37–84,45 m), didesniųjų viršus pasiektas jau 19–24 cm gylyje (H_{abs} 84,51–84,56 m). Kaulų perkasoje nerasta, kapų duobių neužfiksuota.

Neturint galimybės teritorijoje tarp Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II atlikti žvalgymus, metalo ieškikliu žvalgyta tik artimiausia perkasų aplinka (išmestų žemių vietos, apie 60 m^2 plotas) – ir tyrimų vietą kertančios techninės vėžės (nesistemingai). Tarp žvalgant aptiktų radinių minėtina sidabrinio žiedo dalis, 2 žvangučiai, klevo sėklos formos kabutis, ritinio formos karolis, 4 geležinės grandinėlės fragmentai, geležinės sagties liežuvėlis, peilio įkotė, yla, Rusijos imperijos Aleksandro III 1894 m. 1 kapeikos nominalo moneta ir susilydęs dir-

6 pav. Saugomoje Vegerių kapinyno dalyje aptikta masyvi „kario“ apyrankė. G. Petrausko nuotr.

Fig. 6. Massive "warrior's" bracelet discovered in the protected area of Vegeriai cemetery.

binio fragmentas. Dėmesį atkreipia saugomos Vegerių kapinyno teritorijos V pakraštyje traktoriui šienaujant pievą į paviršių iškelta masyvi „kario“ apyrankė (6 pav.) ir Vegerių kapinyno II kalvelės P šlaite, techninėje vėžėje surastas įmovinis kirvis nudaužtais ašmenimis.

Atskirai minėtina tai, kad prieš Vegeriuose pradedant archeologinius tyrimus ir jau jiems pasibaigus, KPD Šiaulių teritorinį skyrių pasiekė įvairiose Vegerių kaimo vietose gyventojų metalo ieškikliu surinkti radiniai. Šie radiniai buvo sukrauti į maišelius, daugelyje jų buvo pridėti lapeliai su telefonu ar GPS imtuvu pamatuotomis koordinatėmis. Nors dalis radinių turėjo atskiras koordinates, kai kuriais atvejais viena koordinatė žymėjo apibendrintą keliolikos radinių radavietę. Kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo komisijai pripažinus radinių kultūrinę vertę, Kultūros ministerijos sprendimu į LNM buvo perduota 170 radinių.

7 pav. Vegerių kapinyno teritorijoje aptiktos antkaklės: 1 – plačiu skardiniu lankeliu; 2 – tordiruotu lankeliu su kabliuku; 3 – užkeistais galais. G. Petrausko nuotr.

Fig. 7. Neck-rings discovered in Vegeriai cemetery area: 1 – broad sheet; 2 – twisted, with a hook; 3 – with overlapping terminals.

Prie radinių nurodytas koordinates laikant teisingomis (paklaidos ribose), nustatyta, kad jų radavietės išsibarsčiusios plačioje Vegerių kaimo teritorijoje: 95 radiniai siejami su straipsnyje aprašoma tyrimų vieta, 6 radiniai – Vegerių kapinynu II ir 63 radiniai – iki šiol netyrinėta Vegerių kaimo R dalimi (3 pav.). Vienas radinys rastas Vegerių kaimo centrinėje dalyje, dar 5 radinių radavietės lieka nežinomos.

Kiek daugiau nei pusės tyrimų vietoje surinktų radinių chronologija visiškai arba iš dalies atitinka archeologinių tyrimų išvadas dėl teritorijoje tarp saugomos Vegerių kapinyno dalies ir Vegerių kapinyno II buvusių VIII–XIII a. kapų. Tarp šio laikotarpio radinių minėtina antkaklės lankelio dalis, įvairių tipų pasaginės ir plokštelinės segės, kryžinio smeigtuko galvutės plokštelė, žiedai paplatinta ir pastorinta priekine dalimi, žvangučiai, klevo sėklos formos, rombo formos ir trikampis kabučiai, grandinėlės fragmentas, dvigubo nupjauto kūgio formos karolis, įmoviniai ietigaliai, įmoviniai ir pentinis siauraašmenis kirviai, kapliai, dalgis, peilis lenkta nugarėle, diržo, peilio makštų ir geriamojo rago angos apkalai, įvijėlės ir kiti radiniai. Itin didelį susidomėjimą kelia vienoje vietoje rasta antkaklė plačiu skardiniu lankeliu, antkaklė tordiruotu lankeliu su kabliuku ir antkaklė užkeistais galais (7 pav.). Antkaklės plačiu skardiniu lankeliu žiemgaliams nebūdingos – tai išskirtinis XII–XIII a. latgalių ir sėlių moterų papuošalas (*Latvijas PSR arheoloģija.* Rīga, 1974, att. 145, tab. 61:4, 65:1).

Dar viena teritorijoje tarp Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II surinktų radinių grupė siejama su Vegerių senojo miesto kontekstu. Tai skardinis žiedas paplatinta priekine dalimi, kriaunų galo apkalas, pailgas stačiakampis apkaustas su rankenėle, muškietos kulka ir

Rusijos imperijos Aleksandro II 1862 m. 1 kapeikos nominalo moneta. Vis dėlto dalies kapinyno teritorijoje aptiktų radinių datavimas nesutampa su tyrimų metu apibrėžta radinių chronologija. Antai akinės ir labai profiliuota segės datuojamos I a. II puse–II a., apskriti kiauraraščiai kabučiai – II a. II puse–III a., lankinė segė žvaigždine kojele – V a., geriamojo rago apkalai su pusmėnulio formos kabučiu – V–VI a. (8 pav.), apgalvio skirstiklis, juostinė ir storagalė apyrankės – V–VII a. Raktas apskrita rankenėle skiriamas XIV–XV a., vienoje vietoje rastas Rondelio tipo vienašmenis durklas ir akmeninis galąstuvas – XIV a.–XV a. pradžiai (9 pav.). Neatlikus platesnių tyrinėjimų, šių radinių kontekstas lieka neaiškus.

Vegerių kapinyno II kalvelėje rasta kryžinio smeigtuko galvutė, apyrankė siaurėjančiais galais ir pasaginės segės liežuvėlis datuojami VIII a. pabaigos–XIII a. laikotarpiu. Toks radinių datavimas atitinka 2018 m. nustatytą kapinyno chronologiją (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 504). Kriauninio peilio dalis, Rygos Kristinos 1649 m. šilingas ir neaiškios paskirties švininis dirbinys su 12 spindulių laikomi Vegerių senojo miesto radiniais.

Vegerių kaimo R dalyje surinkti radiniai pasklidę plačioje 0,52–1,45 km atstumu į ŠR nuo tyrimų vietos nutolusioje teritorijoje. Dalis šių radinių, kaip antai žvaigždinė segė, skardiniai žiedai paplatinta priekine dalimi, juostiniai žiedai, kabutis-kryželis, kamanų apkalas, kokarda (?) su Rusijos imperijos herbu ir kiti radiniai, siejami su Vegerių senuoju miestu. Vis dėlto mažiausiai 28 dirbiniai, tarp jų minėtinas antkaklės lankelis, pasaginės segės (10 pav.) ir jų ruošiniai, plokštelinė segė, smeigtuko adata, žiedas užkeistais galais, žvangutis, dvigubas karolis, grandinėlės fragmentas, diržo ir geriamojo rago angos apkalai, profiliuotos sagtys, skiriami kur kas ankstesniam VIII–XIII a. lai-

8 pav. Vegerių kapinyno teritorijoje aptikti geriamojo rago apkalai su pusmėnulio formos kabučiu. G. Petrausko nuotr.

Fig. 8. Drinking horn fittings with a crescent-shaped pendant discovered in Vegeriai cemetery area.

9 pav. Vegerių kapinyno teritorijoje aptikti radiniai: 1 – Rondelio tipo vienašmenis durklas; 2 – galąstuvas. G. Petrausko nuotr.

Fig. 9. Finds from Vegeriai cemetery area: 1 – rondel-type single-edged dagger; 2 – whetstone.

10 pav. Vegerių kaimo R dalyje aptikta pasaginė segė su kryžiaus pavidalo atauga ant lankelio. G. Petrausko nuotr.

Fig. 10. Penannular brooch with crucifix-shaped attachment on the bow, found in the E part of Vegeriai village.

kotarpiui. Dar vienas radinys – laiptelinė segė – datuojamas II a. II puse–III a. I puse, o Vegerių kaimo centrinėje dalyje apie 40 m į Š nuo Vegerių ir J. Basanavičiaus gatvių sankryžos aptikta apskrita lieta segė – XIII–XIV a.

Taigi teritorijoje tarp Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II atlikus žvalgomuosius tyrimus, surinkta vertingų duomenų apie šių laidojimo paminklų santykį, laidoseną ir chronologiją. Ištirti 2 griautiniai VIII a. pabaigos–IX a. kapai, aptikti 67 ypatieji radiniai, 12 lipdytinės, apžiestos ir žiestos keramikos šukių, molio tinko gabalėlis. Tyrinėta vieta laikoma Vegerių kapinyno tęsiniu, o patį laidojimo paminklą VIII–XIII a. naudojo ir nedegintus mirusiuosius laidojo žiemgalių bendruomenė. Saugomoje kapinyno dalyje aptikta masyvi „kario“ apyrankė patvirtina negausius archyvinius duomenis apie šioje vietoje esančius kapus. Tarp kapinyno radinių rastos apžiestos ir žiestos keramikos šukės, stiklo šukės ir Rusijos imperijos monetos laikomos Vegerių senojo miesto, artilerijos (įskaitant šrapnelio) sviedinių skeveldros – 1944 m. Vegeriuose vykusių mūšių tarp Vermachto ir Raudonosios armijos palikimu.

Archeologinių tyrimų duomenys atskleidžia, kad Vegerių kapinynas užima ne mažiau kaip 120x90 m dydžio teritoriją, o nedeginti mirusieji laidoti ir teisinę apsaugą turinčioje Vegerių kapinyno dalyje, ir mažiausiai 70 m ruože į Š nuo saugomos kapinyno teritorijos ribos. Pakilumoje įrengtą Vegerių kapinyną ir Vegerių kapinyno II kalvelę skiria apie 60 m pločio ir iki 1 m gylio dauba, tačiau siekiant atsakyti į klausimą, ar šie du kapinynai priklausė vienam dideliam kapų masyvui, ar buvo du atskiri laidojimo paminklai, turimų duomenų nepakanka.

Tyrinėjimų duomenis papildo metalo ieškotojų Vegeriuose surasti ir į KPD perduoti radiniai. Vegerių kapinyno ir Vegerių kapinyno II teritorijoje aptikti radiniai patvirtina archeologinių tyrimų duomenis dėl šių laidojimo paminklų naudojimo VIII–XIII a.; XVI–XX a. radiniai siejami su Vegerių senuoju miestu. I a. II pusės–III a., V–VII a. ir XIV–XV a. radinių kontekstui atskleisti būtina atlikti platesnius archeologinius tyrimus.

Vegeriai Cemetery

In 2022, the LNM and the Akmenė History Museum investigated the area between Vegeriai and Veigeriai II cemeteries (northern Lithuania, Akmenė district) (Figs. 1, 2). The purpose of the investigation was to determine whether this ground was used for burials and, if so, to identify burial customs and chronology. Three trenches (35 m^2 in total) were excavated in different locations around a small rise (Fig. 3). Two inhumations were discovered, which dated from the end of the 8th century to the 9th century (Fig. 4). Finds included: 67 special finds (Figs. 5, 6); 12 sherds of hand-thrown, wheel-turned, and wheel-made pottery, and a piece of daub. The explored area is the presumed continuation of Vegeriai cemetery, which Semigallians used as a burial ground for inhumations between 8th and 13th centuries. Vegeriai cemetery occupies an area at least 120 x 90 m in size: the deceased were buried within the legally protected area of the cemetery and in a stretch to the N of the protected area boundary that is at least 70 m long. There is insufficient data to determine whether both cemeteries form one large burial complex or they are two distinct sites. Isolated finds recovered during the excavation are attributed to the heritage of the old Vegeriai town and WW2 battles that took place there in 1944.

The archaeological research data are complemented by finds from Vegeriai recovered by local metal detectorists and handed over to the KPD (170 finds are stored in the LNM). Of

these: 95 finds are associated with Vegeriai cemetery (Figs. 7, 8), and 6 with Vegeriai II cemetery; 63 finds were collected in the E part of the village (Fig. 10), and 1 in the village centre. The original locations of the remaining 5 finds are unknown. The finds from Vegeriai and Vegeriai II cemeteries confirm the archaeological evidence for the use of these burial sites in the 8th–13th centuries, whereas the 16th–20th-century finds come from the old town of Vegeriai. More extensive archaeological research is needed to determine the contexts of the finds from the second half of the 1st–3rd centuries, 5th–7th centuries, and 14th–15th centuries (Fig. 9).

Dovilas Petrulis

Staurylų kapinynas

2022 m. Staurylų kapinyno (UK 4291) teritorijoje (Telšių r., Tryškių sen.) atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai (1 pav.). Anksčiau kapinynas netyrinėtas. 2020 m. vasario 4 d. ir kovo 15 d. KPC siūlymu buvo nutarta nustatyti kapinyno vertingųjų savybių išlikimo laipsnį, patikslinti teritoriją. Dėl šios priežasties KPD inicijavo atlikti šio saugomo objekto žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus. Rasti radiniai perduoti į ŽMA.

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – 2022 m. žvalgomųjų tyrimų vietos; 2 – 2022 m. žvalgymų teritorija; 3 – saugomos teritorijos ribos; 4 – žvalgymų metu rasti IV–XIII a. radiniai; 5 – žvalgymų metu rasti XIII–XX a. radiniai; 6 – ištirti kapai. D. Petrulio brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – 2022 excavation area; 2 – 2022 field survey area; 3 – boundary of the protected area; 4 – finds dated to the 4th–13th centuries; 5 – finds dated to the 13th–20th centuries; 6 – excavated graves.